

VERSLAG SPECIAL-AVOND 23 MEI 2017

Update Waalfront: inpassing van een nieuw stadsdeel

Het voormalige industriegebied tussen de binnenstad en De Oversteek wordt momenteel ontwikkeld tot gewilde woonwijk aan het water, met een nieuwe stedenbouwkundige en architectonische invulling. Wat is de huidige identiteit van het gebied? Hoe verhouden de ontwikkelingen zich tot de gelaagde geschiedenis? En zitten we hiermee op de goede weg? Op dinsdag 23 mei organiseerde het Architectuurcentrum Nijmegen de Special-avond Update Waalfront over de identiteit van het westelijk stadsdeel.

De avond begon met de uitreiking van het ACN-jaarverslag aan wethouder Bert Velthuis (Wonen, stedelijke ontwikkeling, grondbeleid en cultuur) die het dankbaar in ontvangst nam. Velthuis benadrukte nog maar eens dat het podium dat het Architectuurcentrum aan Nijmegen biedt waardevol is voor de discussie over de stad.

Wout van Hees, directeur Ontwikkelbedrijf Waalfront beet het spits af. Het Ontwikkelbedrijf, een samenwerkingsverband van de Gemeente Nijmegen en Bouwfonds, tegenwoordig BPD, is al ruim tien jaar aan het plannen. In 2008 kwam het Masterplan Waalfront gereed. Volgens dit plan, gemaakt door Lodewijk Baljon en Liesbeth van der Pol, zou het gehele gebied integraal worden getransformeerd tot woningbouwlocatie. 'Dat is het niet geworden' aldus Van Hees. Mede door toedoen van de crisis in de woningmarkt, is besloten om het Masterplan niet uit te voeren, maar in 2012 te vervangen door een alternatieve ontwikkelstrategie. Het gebied, opgedeeld in kleinere deelgebieden, wordt gefaseerd en zelfstandig ontwikkeld, waarbij telkens op de actuele marktsituatie kan worden ingespeeld. Een eigentijdse strategie. Een masterplan is volgens Wout dan ook 'een achterhaald concept' en alleen de bebouwing aan de Handelskade is min of meer volgens het oude plan uitgevoerd.

Een van de deelgebieden is het inmiddels 19^e eeuws ogende Koningsdaal-Zuid (Molenaar & Co.) en er wordt gewerkt aan de plannen voor Koningsdaal-Noord en het Dijkkwartier door architectenbureau KENK uit Amsterdam. Architect Pim Köther lichtte zijn plannen toe. De woningblokken sluiten aan de zuidzijde aan bij de historiserende architectuur van Zuid, maar 'verkleuren' naar het noorden toe tot een meer modern en robuust karakter. De panden zijn geclusterd tot ensembles, waarbij symmetrie en vensterritmes een belangrijke rol spelen. Verder wordt handig gebruik gemaakt van de hoogteverschillen in het terrein. Het bureau maakt een architectonische ontdekkingstocht door 19^e eeuw en probeert dit beeld langzaam te vertalen naar eigentijdse architectuur. De laatste fase richting de Waal is nog met potlood geschetst. We zien rondbogen en spitsbogen, analoog aan de bogen van de brug De Oversteek en De Vasim. Ook het industriële karakter komt langzaam uit de verf. 'Als het ergens kan, dan is het in Nijmegen' aldus Köther. We vatten het op als compliment.

Karel Loeff, directeur van Erfgoedvereniging Heemschut, schetste daarop de ontwikkeling van de waardering voor industrieel erfgoed in Nederland. Industrieel erfgoed is een type erfgoed dat zich van andere soorten onderscheid, omdat er volgens hem veel meer mogelijk is; het gaat minder om zorgvuldige restauraties, maar veel meer over uitstraling en karakter. Grotere ingrepen zijn niet alleen nodig, maar ook mogelijk. Aan de hand van enkele spraakmakende voorbeelden uit Frankrijk, liet Loeff verschillende manieren zien om met industrieel erfgoed om te gaan. 'Creativiteit' en 'out-of-the-box'-denken zijn hierbij sleutelbegrippen. Kan dat hier dus ook?

Na de drie inleidingen werd er met de zaal uitgebreid gediscussieerd over de vraag of de ontwikkelingen in het buitenland een inspiratie kunnen zijn voor de ontwikkelingen in het Waalfront. Er werd opgemerkt dat het Waalfront (in tegenstelling tot Nijmegen-Noord) veel meer een mix zou moeten worden van wonen, werken en uitgaan. Er is hier voldoende gelaagdheid voor een stedelijke invulling, doe daar wat mee.

En in hoeverre het industriële karakter van de plek met deze nieuwe woningen achter historische gevels geweld wordt aangedaan. Veel aldus sommigen. Hoe kom je erbij om in een gebied met een verleden van arbeid en industrie een 19^e eeuwse architectuurstijl voor te schrijven. Het is het gevolg van de uitwerking in deelgebieden en de vraag uit de markt. Een keerzijde van het achterhaalde masterplan?

Ten slotte de Honig. Het complex wordt nu ingezet voor 'placemaking' en is een succesvolle 'incubator' met een tijdelijke invulling voor werk-, recreatie- en horecavoorzieningen. Maar wat blijft er aan kwaliteit over na sloop van de Honig? Volgens Ontwikkelbedrijf Waalfront moet het complex een toegevoegde waarde hebben waarbij ook de financiële consequenties en de mogelijke concurrerende werking met de binnenstad moeten worden meegewogen. Het Ontwikkelbedrijf wijst er op dat de nieuwe woningen niet alleen vanwege de Honig in trek zijn, zoals het uiterlijk en de ligging nabij de binnenstad. 30% van het de aanwezigen vindt dat het Ontwikkelbedrijf daarmee op de goede weg zit. Gebouwen zijn net als mensen, als je ze beter leert kennen ga je aan ze hechten; heel Nijmegen is inmiddels fan van de Honig. Slopen lijkt daarmee een gepasseerd station, zo is de stemming in de zaal. Het project wordt daarom voorzichtig 'een groot vraagteken' genoemd door Tjakko Smit, directeur projecten van BPD. Er worden gesprekken gevoerd met de huidige stakeholders en er is de wil om het complex permanent deel te laten worden van het Waalkwartier. Dat klinkt in ieder geval al anders dan het mantra van de afgelopen jaren. Nog een suggestie uit de zaal: trek je niet zoveel aan van de ondernemers uit de binnenstad, die komen altijd wat tekort.

Een van de conclusies van de avond is dat men bij de ontwikkeling van het Waalfront juist moet inzetten met lef en creativiteit. Het opdelen van het Waalfront in verschillende deelgebieden vormt hiervoor weer wel een goede voedingsbodem. Per deelontwikkeling kan gekeken worden wat op dat moment de meest gewenste invulling is, al dan niet met inpassing van oude elementen (fort, Honig, Romeinse resten, Hilckmann). Wees niet voorzichtig en durf mensen de vrijheid te geven om het Waalfront zelf vorm te geven. Of zoals iemand in de zaal het verwoord: we hebben behoefte aan minder plannen! Wordt vervolgd.